

kako le to, da ti plačujejo radovoljno list, tebi, ki jim moraš, če zmolijo le en očenaš za kakega tvojega rajnkega zato šteti denar? Ali se ti ne začne jasni v glavi?

Ako se ti niso že vsled takega naročevanja odprle oči, le odpri list in ga čitaj, čitaj ga gor in dol, potem, da potem se bodejo odprle gotovo! Od prve do zadnje strani ne najdeš v njem navadno ničesar drugega, kakor poročila o farških veselicah, farških zmagah, farškem napredku, farški ali pa še kvečjemu pervaški ljubezni napram kmečkemu in delavskemu ljudstvu. V teh listih najdeš v medenih, zvišenih besedah zagovarjanje vseh tistih farških — lumpov, kateri so se po pravici napadali od kake naprednjaške strani, v njih lahko čitaš, kako si spira in umiva ta ali drugi klerikalček svoj črni umazani značaj, hvaleč in roteč se, da je čist, kakor angelj iz svetlih nebes! Med zvezde segujejo v takih listih farški bratci, tako zvani prvaki slovenskega ljudstva, dohtarji, hofrati, profesorji i. t. d. i. t. d., spevajo se slavospevi slovenskim poslancem, izvoljenim seveda pod farškim uplivom! Laž se kopiči na laž! Proti drugače mislečim pa se zmerja, meče se blato po možeh poštenjakih, ki so druge narodnosti, drugega prepričanja, mogoče druge vere, vse samo le radi tega, da bi v tem bolj svetli luči stali angeljsko čisti — klerikalci hinavci!

Ako pa poročajo drugi nepristranski listi o kakem klerikalcu svinjarju, ako se dokaže celo sodnijskim potom kakemu prvaškemu potepuhu njegova vnebovpijoča faloterija, potem, da potem molče ti listi in njihovi „pošteni“ uredniki tako, kakor grob, ali pa obrnejo celo stvar tako, da izkopljejo iz vsega smrdečega blata za sebe in za svojce vsaj trohico koristi!

Ali še naj omenimo tukaj brezmejne hujskarije, napeljane proti drugi narodnosti, ali naj opomnimo na brezvestno zapeljevanje mladine k pijančevanju, razuzdanem zborovanju, potepuhanju, tepežu, nboju — umoru?

Glej kmet in delavec, taki časopisi se ti naročajo in plačujejo od tvojih farških voditeljev, ti časopisi to je tisto banderišče na katerem ponosno vihra črna zastava slovenskega ljudstva, zastava pogube, zastava hinavskega, veleizdajalskega klerikalstva! Le svoje ideje, svoje namene širijo dolgosuknježi se svojim časopisjem, svoje politične nazore trosijo med ljudstvo, gradeč tiho in počasni, toda jako spretno most tje dolj proti tako zvanemu blaženemu, večnemu — Rimu!

Kaj je temu časopisju mar za narodnost, kaj mar za državo v katerej živijo? Ničesar! Vrhunec njihovega vročega hrepenjenja je vesolna, ves svet obsegajoča vlada, rečimo država papeža a vendar pa je Kristus sam, ki je bil milijonkrat več, kakor vsi papeži povdarjal: „Moje kraljestvo ni kraljestvo tega sveta!

In za to kličemo danes s polno pravico našim vrlim kmetom, trgovcem, delavcem, sploh celemu ljudstvu: Proč s farškim časopisjem!

Ljudstvo, proč s farškim časopisjem, razširjaj napredne časopise, razširjaj naš list, razširjaj „Stajerca“, še le potem ti je upati, da ne bodeš še v bodoče slepo tavalo za veleizdajalsko zastavo pogubonosnega klerikalizma!

Da, velikansko število poštenih možev in mladeničev, velikansko število poštenih gospodinj in vrlih deklet iz ljudstva je že sprevidelo kaj namerava z njimi farško časopisje, da pa bi o tem bilo prepričano vso ljudstvo, to, le edino to je naša vroča, naša iskrena želja!

In ta želja se nam bode tudi enkrat spolnila, to nam obeta navdušenje za napredek, ki se je ravno v zadnjem času skoraj v vseh krajih zbudilo! Le pogumno naprej! Zvezda juternica je zasijala, kmalu napoči i tebi ljudstvo krasen, svitel dan, dan tvoje duševne prostosti!

„Sklicevaje se na § 19 tiskovnega zakona . . .“

Nič ni popolnega na tem svetu vse se da na ta ali drug način zaviti najbolj nepopolni pa in najbolj zaviti so zakoni naše avstrijske države, tičoč se tiskovin.

Kakor je znano našim bralcem, primorani smo bili v našem listu priobčiti en „popravek“ za drugim in skoraj vsi ti „popravki“ bili so nam poslani iz kovačnice ali fabrike „popravkov“ od nekega duhovnega obrambnega društva v Ljublani. To društvo se je namreč ustanovilo iz zgolj tega namena, da bi branilo duhovnike napadov od strani liberalne ali napredne stranke. Ker pa društvo nasproti dejstvom, priobčenim po naprednem časopisju ne zamore odgovarjati z nobenimi drugimi dejstvi — kar je namreč črnega, ne da se spreobrniti brez laži nikakor v belo — poseže to famozno društvo po znamenit paragrafu 19. tiskovnega zakona in vsak popravek poslan nam od tega društva začenja z znanimi besedami; „Sklicevaje se na § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da priobčite sledeči stvarni popravek.“ Tak popravek sestavi imenovano društvo naravnost samo, ali pa ga vsaj pretuhta, je li je sestavljen po določbah tiskovnega zakona. Pobiksani ali skrtičeni kaplanček ali župnik pa ga mora podpisati. V časih se zaleti kaplanček ali župnik tudi k kakemu prvaškemu dohtarčku in mu mora ta sestaviti tak popravek v časih skobaca se kak farški gospodek sam na to visočino, skuje sam popravek in nam ga vpošle.

Brez dvombe bode zanimalo naše bralce, ako njim povemo enkrat naše mnenje o tem paragrafu.

Paragraf 19. tiskovnega zakona se glasi nekako tako le:

V periodično tiskovino sprejeti se mora vsak popravek, tičoč se v njej priobčenih dejstev, ako to zahteva kaka oblast ali pa prizadeta zasebna oseba in sicer v list (zvezek), ki izhaja takoj po zahtevanju priobčenja popravka ali ki izhaja kot drugi po tem zahtevanju. Popravek priobčiti se mora na ravno istem mestu lista, z istimi črkami, pod istim vzglavjem, kakor se je ponatisnil članek, ki se po-

zširja
erca",
odoče
snega

mlade-
vrlih
rava ž
ričano
naša
ila, to
vno v
e po-
kmalu
tvoje

KOV-

da na
n naj
oči se

i smo
rugim
ani iz
uhov-
tyo se
la bi
e ali

tvam,
e od-
tar je
kakor
amen
ravek
i be-
kona
vek."

vnost
n po-
tačen
časih
rvaš-
ravek
na to

ako
grafu.
kako

avek,
kaka
ezek),
ali ki
občiti
pod
e po-

pravlja. Uradni popravki se morajo vedno brezplačno sprejeti, popravki od zasebnih oseb le tedaj, če niso daljši, kakor dvojna mera članka, ki se popravlja. V nasprotnem slučaju se morajo za to, kar presege navedeno mero, plačati običajne pristojbine ponatisa. Zahteva glede sprejema popravka se mora na željo potrditi. —

Tako se glasi ta famozni paragraf.

Naše mnenje o njem je sledeče: Stem paragrafom ravno, tako, kakor s svetim pismom! Na obadva licenje se lahko tudi največji — **lopov!** Saj je znano, da je vzel s seboj svoj čas vrag lačnega Kristusa in tempelj. Sveto pismo piše o tem te le pomenljive besede: „Tedaj ga (namreč Kristusa) vzame hudič in ga postavi na vrh templja in mu reče: Ako si sin božji, spusti se doli **zakaj pisano je:** Svojim angeljem je zavoljo tebe zapovedal, da na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo ne stopiš ob kamen. Jezus pa mu je rekel: Zopet je pisano; No izkušaj gospoda svojega Boga!“

Peklenski duh se je toraj skliceval v pričo Jezusa na sveto pismo, sedajni klerikalni — hudiči pa se sklicuje v pričo javnosti in postave na paragraf 19 tiskovnega zakona!!!

„Zakaj pisano je:“ je rekel hudič v svetem evangelju, njegovi zvesti sedajni učenci pa povdarjajo: Sklicevanje se na paragraf 19 tiskovnega zakona“

In kakor je že znamenje za paragraf namreč: § 19 tisk. zak. gor ali dol, vedno bode dal zaščitje tudi največjemu — potepuhu, zakaj po njem se lahko zavije v nasprotstvo celò vsaka taka resnica, ki je jasna, kakor beli dan!

Ako piše n. pr. „Štajerc“, zgolj resnico o kakem namreč, da je bil pijan, da je ljudstvo farbal, da je zapeljeval mladino, da mu je bila šesta Božja zavoljo deveta briga, takoj sme po besedah gori navedenega paragrafa poslati tak svinjar popravek in povdarjati: „ni res da bi bil pijan, ni res, da bi bil ljudstvo farbal, mladino zapeljeval, ni res, da bi mi bila šesta Božja zapoved deveta briga, res pa je, da sem bil trezen, res, da sem bil vsikdar odkritosrčen prijatelj ljudstva, res, da sem vodil mladino le na ravno pota, res, da nisem nigdar prešestoval. In tisti, ki razmer ne poznajo, čitajo tak popravek, majajo glavami in rečejo: Glej, „Štajerc“ je lažnjivec in brekovelec, ki je pisal o tem angeljsko čistemu gospodu take laži. In vendar ni lagal „Štajerc“, ni lagal njegov dopisnik, pač pa je lagal v pričo javnosti in pod zaščitjem postave tak lopov sklicevaje na § 19. tiskovnega zakona. To danes tukaj ravno pribijemo, da bodejo vedeli naši bralci presoditi, ali te vrednosti so popravki, katere je moral po postavi do sedaj priobčiti naš list in katere bode moral ponatisniti še v prihodnjic.

Kdor je poštenjak in se mu je od kakega namrečnega lista povzročila nevedoma kaka krivica — nevedoma se od naprednjaške strani to nigdar ne godi — ta si bode vedel na kak drug način popraviti, da dokaže svojo nedolžnost, sklicevanje na 19. tiskovnega zakona pa bode pripustil mirne

duše vsem tistim, ki časte tako hudiča, da hočejo po njegovem vzgledu dokazati čistost svojih namenov!

Dopisi.

Cirkovce. Dne 2. novembra t. l. smo imeli pri nas občinske volitve. Trajale so od 9 ure predpoldan do 8 ure zvečer. Tako dolgo trajajočih volitev še pri nas v Cirkovcih ne pomnimo. Povzročil pa je te tako dolgo trajajoče volitve naš kaplan Melhijor Zorko s svojo strastno agitacijo. Cela dva dni se je kaplan vozil okoli volilcev, končno še je sklical shod v farovž. Toda vse kaplanovo prizadevanje bilo je popolnoma zastoj. Kaplanova stranka je klaverno podlegla. Ker toraj ni bilo zmage, pisaril je kaplan noč in dan in zares je iztuhtal in skoval tako težko pritožbo, da ste jo morale nesti dve osebi k pristojni oblasti. Kot kandidate imel je kaplan napisane take možakarje, da je bilo zares čudno, kako, da je le zamogel kaplan upati, da bi njim dal kedo svoj glas. Melhijor Zorko, ti bi kot dušni pastir moral pustiti volitve in agitacijo za nje pri miru, ker te občina čisto nič ne briga. Mnogo bolje bi bilo, ako bi pometel pred svojim pragom, tako, da ne bi imeli ljudje toliko o tebi govoriti. Svetujemo ti še enkrat, da pustiš nas kmete in naše občinske volitve popolnoma pri miru, drugače bomo pogledali malo bolj globoko v tvojo preteklost, no, in saj veš, kaj potem pride vse na beli dan! Celo še s tistim bomo ustregli, kako veliki ljubitelj pomarčan si ti in kako se zanimaš za tiste, ki to izvrstno sadje prodajajo, posebno, če so ženskega spola. Naprednjaki.

Od sv. Lenarta v Slov. gor. Narodnjaki za hrbtom. Med seboj in pri glažeku so si ti gospodje „Svoji k svojim“, a kadar pa pridejo v drugo tovaršijo grize lahko eden drugega. Slučaj, ki ga navedamo, je popolnoma posnet iz življenja lenarških narodnjaških velikašev. Evo imena! Dr. Tiplič in ruperški župnik Pajtler. Stvar je sledeča. Župnik in znani ljubljanski živinozdravnik Hinterleder sta v narodni gostilni pri Poliču do polnoči popivala in potem sta šla ob enih v stanovanje živinozdravnikovo, ki je imel doma svojo hišno, katera je bila ravno pred tednom porodila. Hišna je morala vstati in obema pijanima gospodoma — „streči“. To je povedal doktor Tiplič o svojem zvestem prijatelju župniku šentruperškem. Da bomo vrlega doktorja Tipliča še bolj natanko spoznali, hočemo si ogledati tudi male njegove prislužke. Ta veliki slovan šentlenarčkega trga išče svoj prislužek na različen način. Povemo mu le eno. Kaplanu Paniču od Sv. Ane na Krembergu, ki je sicer vesel v družbi, a včasih komu, ki mu ni po volji par toplih za uho pove, je imenovani doktor sledeče svetoval: Kadar v šoli kakega ali v krčmi kakega fanta premlatiš, potem pa le pošteno, da jaz potem več zaslužim. — Kaj ne, zares malo čuden nasvet? Čuden pa tembolj, ako pomislimo, kako ta doktor pohajkuje od enega farovža do drugega in žre in žre in žre! Toda naj mu bode, mi mu to privoščimo, kakor njegov prislužek,